

Ny kraft: Endelige tillatelser og utbygging

3. kvartal 2016

Dette er en oversikt over Olje- og energidepartementets (OED), fylkeskommunenes og Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak om konsesjon og konsesjonsfritak for nye kraftprosjekter, og innrapportert oppstart av ny kraftproduksjon. Oversikten omfatter ny vannkraft og vindkraft i Norge, og status for godkjenning av anlegg for elsertifikatordningen. For vannkraftprosjekter skilles det mellom opprusting og utvidelse, små vannkraftverk samt vannkraft over 10 MW.

Spørsmål kan rettes til Seksjon for ressurs og kraftproduksjon i NVE, v/Fredrik Arnesen (tlf. 416 69 694) eller Seming Skau (tlf. 22 95 94 17).

Tillatelser, vedtak og saker til behandling

I tredje kvartal 2016 ble det gitt endelig tillatelse av OED, NVE eller fylkeskommunen til 167 GWh ny vannkraftproduksjon. Sammenlagt er det gitt tillatelse til 2 TWh ny kraftproduksjon i de tre første kvartalene, fordelt omtrent likt mellom ny vann- og vindkraftproduksjon. Det ble gitt endelig avslag til 78 GWh vannkraftproduksjon og 260 GWh vindkraftproduksjon i tredje kvartal.

I tredje kvartal ga myndighetene endelig konsesjon eller konsesjonsfritak til 7 små vannkraftverk med en estimert samlet kraftproduksjon på 51 GWh og ett opprustings- og utvidelsesprosjekt på 7 GWh. For vannkraftverk over 10 MW ga OED konsesjon til Tokagelet kraftverk i Kvam herad og Rafoss kraftverk i Kvinesdal kommune med en samlet midlere årsproduksjon på 109 GWh.

Samlet produksjonsmengde som nå har endelig tillatelse til å bygge ut er på 16,2 TWh, fordelt på 10,8 TWh vindkraft og 5,4 TWh vannkraft.

I tredje kvartal ga myndighetene samlet sett endelig avslag til 10 søknader om små vannkraftverk. Storehei vindkraftverk i Birkenes kommune fikk endelig avslag av OED.

NVE har sendt fire positive innstillinger til OED tilsvarende 274 GWh ny fornybar kraft og tre negative innstillinger på til sammen 252 GWh. NVE har gitt positiv innstilling til Sunnfjord Energis prosjekt for utbygging av Jølstra på 200 GWh og gitt samtidig negativ innstilling til alternativet med bygging av Nordkrafts prosjekt i Jølstra. Av større prosjekter er det videre gitt positiv innstilling til Vinda kraftverk på 56 GWh.

Fortsatt trekkes eller stilles en del prosjekter i bero. For tredje kvartal 2016 tilsvarer dette i overkant av 0,6 TWh vann- og vindkraft.

Byggeaktivitet og idriftsettelse

I tredje kvartal er det registrert satt i drift fire små vannkraftverk med en samlet årsproduksjon på 42 GWh. Videre ble Govdessaåga kraftverk på 26,8 MW i Beiarn kommune satt i drift. Midlere årsproduksjon er på 58 GWh. I denne rapporteringen er det rapportert en del produksjonskapasitet fra opprustings- og utvidelsesprosjekter som var satt i drift i første halvår. I tredje kvartal ble tre større opprustings- og utvidelsesprosjekter satt i drift med en samlet økt produksjonskapasitet på 329 GWh. Disse prosjektene er tilknyttet kraftverkene Rånåsfoss, Nedre Røssåga og Matre H.

Ved utgangen av tredje kvartal 2016 er det registrert om lag 5,1 TWh ny kraftproduksjon som er under bygging, fordelt på 3,4 TWh ny vindkraftproduksjon og 1,7 TWh ny vannkraftproduksjon.

Sammenlignet med foregående kvartal er det noe mindre vannkraftproduksjon som er under bygging. I tredje kvartal startet byggingen av Raskiftet vindkraftverk i kommunene Trysil og Åmot på 0,4 TWh. I rapporten fra andre kvartal ble det lagt til grunn 3 000 brukstimer for vindkraft under bygging. I denne rapporten er det samlet inn prosjektspesifikke tall for vindkraftverkene under bygging. Disse tallene bidrar til å trekke opp produksjonen for vindkraftverkene under bygging, og tilsvarer en brukstid i overkant av 3 400 timer. NVE anser dette som et realistisk resultat av den moderne vindturbinteknologien som tas i bruk i prosjektene.

Godkjenning for elsertifikatsystemet

I elsertifikatsystemet ble det i tredje kvartal 2016 godkjent 25 nye vannkraftanlegg og tre solkraftanlegg, med en samlet årsproduksjon på 550 GWh. Hittil i 2016 er det ved utgangen av tredje kvartal sammenlagt godkjent anlegg med en årsproduksjon på 3,4 TWh. Siden oppstart av ordningen er det ved utgangen av tredje kvartal 2016 til sammen godkjent 6,3 TWh norsk produksjon i elsertifikatsystemet, hvorav om lag halvparten inngår i måloppnåelsen på 28,4 TWh.

I tredje kvartal 2015 åpnet NVE opp for søknader om elsertifikater innenfor utvidet overgangsordningen. Utvidelsen gjelder fra 1. januar 2016 og omfatter alle nye vannkraftanlegg som har hatt byggestart etter 1. januar 2004. Ved utgangen av tredje kvartal 2016 var det godkjent totalt 3,1 TWh i overgangsordningen.

I forbindelse med kontrollstasjon 2017 ble det i juni 2016 tilgjengeliggjort mer informasjon om utbyggingstakt for prosjekter. For prosjekter med endelige tillatelser framgår det om miljø, transport og anleggsplan (MTA) eller detaljplan for miljø og landskap er godkjent eller om bygging har startet. Hvilke prosjekter som allerede er realisert vises ikke.

På [NVEs internettside](https://www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/vannkraft/vannkraftpotensialet/)¹ er det lagt ut et regneark med en oversikt over det utbygde vannkraftsystemet. Inntil det foreligger en permanent nettside med oversikt over vannkraftsystemet, vil regnearket bli oppdatert med jevne mellomrom.

¹ <https://www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/vannkraft/vannkraftpotensialet/>

Tabeller

Tabell A: Endelig konsesjon/fritak	3. kvartal 2016			Sum 2016		
	Teknologi	Antall	MW	GWh	Antall	MW
Små vannkraftverk (< 10 MW)	7	19	51	57	172	483
Opprusting og utvidelse	1	4	7	6	6	34
Vannkraft > 10 MW	2	39	109	4	180	481
Vindkraft	0	0	0	3	336	963
Sum	10	62	167	70	694	1 961

Tabell A viser hovedtall for saker der det har blitt gitt endelig tillatelse til realisering av kraftproduksjon i løpet av kvartalet og i sum for hele året. Tallene inkluderer vedtak om konsesjonsfritak, men ikke om konsesjonsplikt. Disse tallene inngår i tabell D, såfremt kraftverkene ikke er bygget og satt i drift. Saker som er til klagebehandling er ikke inkludert.

Tabell B: Endelig avslag	3. kvartal 2016			Sum 2016		
	Teknologi	Antall	MW	GWh	Antall	MW
Små vannkraftverk (< 10 MW)	10	29	78	36	98	294
Opprusting og utvidelse	0	0	0	0	0	0
Vannkraft > 10 MW	0	0	0	0	0	0
Vindkraft	1	80	260	3	310	1 130
Sum	11	109	338	39	408	1 424

Tabell B viser hovedtall for saker det er gitt endelig avslag på søknad om tillatelse til realisering av kraftproduksjon. Dette gjelder søknader avsluttet i løpet av kvartalet og i sum for hele året. Saker som er til klagebehandling er ikke inkludert.

Tabell C: Ny produksjon	3. kvartal 2016			Sum 2016		
	Teknologi	Antall	MW	GWh	Antall	MW
Små vannkraftverk (< 10 MW)	4	14	42	24	75	226
Opprusting og utvidelse	4	213	329	10	275	527
Vannkraft > 10 MW	1	27	58	2	52	139
Vindkraft	0	0	0	0	0	0
Sum	9	253	430	36	403	892

Tabell C viser hovedtall for nye kraftverk som er satt i drift, såfremt NVE har fått melding om dette.

Teknologi	Under bygging			Gitt tillatelse, ikke bygd			Sum endelig tillatelse, ikke idriftsatt		
	Antall	MW	GWh	Antall	MW	GWh	Antall	MW	GWh
Små vannkraftverk (< 10 MW)	37	187	576	429	1 021	3 171	466	1 208	3 747
Opprusting og utvidelse	11	352	652	40	344	843	51	695	1 496
Vannkraft > 10 MW	6	192	489	19	478	1 410	25	670	1 899
Vindkraft	6	976	3 356	53	3 852	10 752	59	4 828	14 108
Sum	60	1 707	5 073	541	5 695	16 176	601	7 402	21 249

Tabell D viser hovedtall for prosjekter som har endelig tillatelse, men som ikke er satt i drift, fordelt på prosjekter under bygging og prosjekter der bygging ikke er startet. For noen prosjekter kan det være igangsatt bygging av bare deler av produksjonen tillatelsen gir rom for. Dataene inkluderer ikke saker som er til klagebehandling.

Tabellen under viser fylkesvis fordeling av potensialet fra stadiet «gitt tillatelse, ikke bygd» i tabell D fordelt på små vannkraftverk, vannkraftverk over 10 MW inkludert opprusting og utvidelse og vindkraftverk.

Fylke	Små vannkraftverk (< 10 MW)		Over 10 MW inkludert opprusting og utvidelse		Vindkraft	
	Antall	GWh	Antall	GWh	Antall	GWh
Østfold	2	8				
Akershus	1	5				
Hedmark	7	20	2	48	1	444
Oppland	6	30	4	286		
Buskerud	15	60	4	159		
Vestfold	1	1				
Telemark	26	115	7	249		
Aust-Agder	9	167	2	91		
Vest-Agder	32	153	4	107	3	919
Rogaland	35	203	2	38	19	2 105
Hordaland	67	505	9	218	2	147
Sogn og Fjordane	75	715	10	745	5	347
Møre og Romsdal	36	207	3	81	2	1 165
Sør-Trøndelag	19	128	2	1	7	2 370
Nord-Trøndelag	16	113	1	6	5	923
Nordland	57	556	4	77	4	834
Troms	24	167	4	142	3	843
Finnmark	2	24	1	6	2	655
Totalsum	429	3 171	59	2 253	53	10 752

Tabell E: Totalt antall saker til behandling hos myndighetene, og i tillegg saker hvor utredningsprogram er fastsatt

Teknologi	Saker til behandling			Utredningsprogram fastsatt		
	Antall	MW	GWh	Antall	MW	GWh
Små vannkraftverk (<10 MW)	357	1 059	3 259	0	0	0
Opprusting og utvidelse	58	954	1 620	1	0	32
Vannkraft > 10 MW	25	725	2 146	1	24	61
Vindkraft	37	4 525	12 606	14	1 889	5 894
Sum	477	7 262	19 630	16	1 913	5 987

Tabell E viser saker som ved utløpet av kvartalet fortsatt er i saksbehandlingsprosess i NVE, OED eller fylkeskommunen, og som ikke har endelig vedtak. Dette inkluderer meldinger, søknader, innstillinger og vedtatte saker som ikke er endelige i form av at de er påklaget. Tabellen inkluderer også saker som er til vurdering av konsesjonsplikt. Noen sakstyper er ikke inkludert. Dette gjelder saker stilt i bero, vindkraftsaker etter havenergi-loven, og saker om revisjon av vilkår for vannkraftverk. I tillegg vises saker hvor utredningsprogram er fastsatt. Vær oppmerksom på at saker til behandling omfatter flere stadier og myndigheter i saksbehandlingen.

Tabell F: Elsertifikater	3. kvartal 2016			Sum 2016		
	Antall	MW *	GWh *	Antall	MW *	GWh *
Søknader under behandling				12		
Godkjente anlegg	28		550	234		3 444
<i>Av dette: I overgangsordningen</i>				174		2 409
<i>Av dette: Ikke i overgangsordningen</i>				63		1 036
Avslag	6	277		6	277	

Tabell F viser NVEs vedtak når det gjelder søknad om godkjenning for elsertifikatsystemet. Se også [NVEs nettsider](#) for en prosjektvis oversikt.

* MW- verdier gjelder vises ikke for godkjente anlegg i denne rapporteringen da grunnlagsdata er oppdatert og ikke kan sammenlignes med tidligere rapporter.

Om rapporten

Oversikten er utarbeidet av NVE og blir publisert hvert kvartal. Rapporten viser oppdaterte tall for foregående kvartal og totaltall for kalenderåret. Rapporten publiseres en måned etter kvartalets slutt, for å sikre tid til at klagefrist kan løpe og til kvalitetssikring av tallgrunnlaget.

Oversikten viser summen av endelige tillatelser² gitt av energimyndighetene. Et vedtak er endelig enten når NVEs eller fylkeskommunens vedtak ikke påklages eller når OED har gjort vedtak etter klagebehandling eller innstilling. Søknadsprosessen og saksgang varierer noe avhengig av konsesjonstype. Beskrivelse av saksgang for konsesjonssaker kan finnes på [NVEs internettsider](#)³.

Tallene i denne oversikten vil ikke direkte kunne sammenlignes med tall for NVEs vedtak isolert sett, fordi NVEs vedtak kan klages inn til OED. En klage gjør at endelig vedtak kommer senere og at utfallet av myndighetenes vurdering kan bli endret.

Informasjonen er basert på NVEs databaser, som også inneholder informasjon om OEDs vedtak. Informasjonen i databasene registreres hovedsakelig manuelt, og det tas forbehold om mulige feil og unøyaktigheter.

Oversikten over utbygd vannkraft er basert på løpende innrapportering fra utbyggerne. Informasjon om anlegg som er under bygging hentes fra flere kilder, særlig godkjenning av detaljplaner, men også fra media og direkte kontakt med utbyggere.

² Med "endelig tillatelse" menes endelig konsesjon eller fritak for konsesjonsplikt der vedtaket enten ikke er påklaget eller er ferdig klagebehandlet. Vi gjør oppmerksom på at det kreves ytterligere myndighetsgodkjenning av NVE og/eller andre før et kraftverk kan bygges, avhengig av sakstype.

³ <https://www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/>